

ความต้องการในการใช้และการจัดการสารสนเทศทางการศึกษา
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว ประทีปศรี สมทรัพย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-229-5

011020

I1608813A

NEEDS IN UTILIZATION AND MANAGEMENT OF EDUCATIONAL
INFORMATION OF SECONDARY SCHOOLS
IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Prakitsri Somsup

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education
Department of Educational Research
Graduate School
Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความต้องการในการใช้และการจัดการสารสนเทศทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาว ประกิตศรี สมทรัพย์

ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.ศิเรก ศรีสุโข

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สมศักดิ์ ยาม
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประจักษ์
..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ นิตยานนท์)

ศิริสุข
..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศิเรก ศรีสุโข)

ประคอง
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประคอง กรรณสูต)

ศิริชัย
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริชัย กาญจนวาสี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความต้องการในการใช้และการจัดการสารสนเทศทางการศึกษา
 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อนิติกร นางสาว ประกิตศรี สมทรัพย์

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ศิริเอก ศรีสุโข

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

ปีการศึกษา 2526

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการในการใช้และการจัดการสารสนเทศทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสำรวจข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ในโรงเรียน สำรวจระดับความเชื่อถือได้ของข้อมูลและสารสนเทศ และศึกษาลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้บริหารต้องการใช้ในการบริหารโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร 238 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ 145 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก 93 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีคำนวณหาค่าสัดส่วน ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบซี และการทดสอบที่ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครมี 3 ลักษณะ ลักษณะที่ใช้กันอยู่มากที่สุด คือ แต่ละหน่วยงานเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศตามที่หน่วยงานนั้นเกี่ยวข้อง รองลงมา คือ เมื่อต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเรื่องใด ผู้บริหารจะสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมจักรวบรวมเป็นคราว ๆ ไป และอีกลักษณะหนึ่ง คือ มีหน่วยงานเฉพาะหน่วยหนึ่งทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศทั้งหมด

2. ลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้ทุกปี มีความต่อเนื่องกัน เป็นตัวเลขหรือข้อความที่อยู่ในแบบสอบถามหรือแบบสำรวจในรูปแบบของข้อมูลดิบ ซึ่งผู้บริหารระบุว่ามีความเชื่อถือได้และเป็นปัจจุบัน

โรงเรียนขนาดใหญ่มีสัดส่วนของข้อมูลและสารสนเทศที่รวบรวมไว้ใช้ในโรงเรียน มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 11 รายการ จากทั้งหมด 175 รายการ เป็นด้านการเงิน 4 รายการ ด้านอาคารสถานที่ 3 รายการ และด้านอื่น ๆ อีก 4 รายการ

ผู้บริหารมีความเชื่อถือในข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ในโรงเรียนของตนในระดับสูงมาก และเห็นความจำเป็นในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการบริหารงาน ทุกรายการ

ผู้บริหารของโรงเรียนขนาดใหญ่มีความต้องการในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศสูงกว่าผู้บริหารของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 27 รายการ จากทั้งหมด 175 รายการ เป็นด้านครุภัณฑ์ 11 รายการ ด้านการเรียนการสอน 10 รายการ และด้านอื่น ๆ อีก 6 รายการ

3. ปัญหาในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้บริหารส่วนใหญ่กำลังประสบอยู่ คือ การขาดเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการ สารสนเทศที่มีอยู่ไม่เป็นปัจจุบัน และขาดความต่อเนื่อง

4. ผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องการให้เก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศทั้งหมดของโรงเรียนไว้ที่หน่วยงานเฉพาะหน่วยงานเดียว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน สะดวกในการใช้ และมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

5. ลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้บริหารต้องการใช้ นอกจากจะต้องเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบันแล้ว ยังต้องเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่ผ่านการรวบรวม วิเคราะห์และประมวลผลแล้ว และต้องการให้นำเสนอในรูปแบบตาราง ร้อยละ กราฟ หรือแผนภูมิแบบต่าง ๆ

Thesis Title Needs in Utilization and Management of Educational Information of Secondary Schools in Bangkok Metropolis

Name Miss Prakitsri Somsup

Thesis Advisor Derek Srisukho, Ph.D.

Department Educational Research

Academic Year 1983

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the needs in the utilization and the management of educational information of secondary schools in the Bangkok metropolis by examining data and information in the schools, the level of reliability of these data and information and by studying the characteristics of the data and information that the administrators want to utilize in their schools. The sample of the research included 238 school administrators in Bangkok: 145 from large size schools and 93 from medium and small size schools. A questionnaire designed by the researcher was used to collect data. Proportions, percentages, arithmetic means, standard deviations, z-tests and t-tests were employed in the analysis of the data.

Results are as follow:

1. There are three ways of collecting data and information in the secondary schools in Bangkok. The most frequent way is that each concerned agency collects its data and information. The second most frequent way is that each time administra-

tors need data and information, they instruct appropriate officers to gather what is needed. The Third way is that there is one particular agency directly responsible for Collecting all data and information required.

2. Most of the data and information found in secondary schools are collected on an on-going basis each year in the form of figures or information as summerized from questionnaires and surveys and given as reliable and up-to-date raw data by the administrators.

Large size schools have a significantly higher proportion of data and information collected and used than medium and small size schools for 11 of the 175 items. These 11 items included 4 items on funds, 3 items on sites and 4 items on other areas.

The administrators find the data and information on their own schools very reliable and they realize the necessity of all the items for the management of their schools.

The administrators of large size schools show significantly greater needs for data and information utilization than the administrators of medium and small size schools for 27 of the 175 items. These 27 items included 11 items on materials, 10 items on teaching and learning and 6 items on other areas.

3. The problems in data and information utilization that most of the administrators are facing now is the lack of personnel to collect the data and information needed. Informations that they have are not up-to-date and there is a lack

of on-going statistics compilation

4. In order to facilitate the collection of accurate and up-to-date data most of the administrators want all data and information for their schools to be gathered by only one specific agency with one officer directly responsible.

5. Besides the need for accurate and up-to-date data and information, the administrators want the data and information collected and analysed to be presented in the form of combined tables, percentages, graphs or charts.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลง ได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร.กิเรก ศรีสุโข
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่ง ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ แนวคิด ข้อคิดเห็น ตลอดจนตรวจ
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง พร้อมทั้งให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ณรงค์ บุญมี และ อาจารย์ไพรัช กรมภักดา ที่
ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ เอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือใน
การเก็บข้อมูล รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความ
ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุน
การวิจัยในครั้งนี้เป็นเงิน 1,500.- บาท

ขอขอบคุณ คุณวรรณดี แสงประทีปทอง คุณนันทา รัตนกมฺุท คุณจงกลณี
อรุณไพโรจน์ คุณนงนารถ วิฑูรย์บุญญาภิจ ที่ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล พี่ ๆ เพื่อน ๆ
และ น้อง ๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้.

ประภิกศวี สมทรัพย์

สารบัญ

๗

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๑
กิตติกรรมประกาศ	๗
รายการตารางประกอบ	๑
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	7
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	19
ประชากร.....	19
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	20
การรวบรวมข้อมูล.....	21
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	22
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	144
บรรณานุกรม	155
ภาคผนวก	158
ประวัติผู้เขียน	179

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้บริหารที่คอมแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน	27
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิและขนาดของโรงเรียน	28
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำแนกตามเพศ และขนาดของโรงเรียน.....	29
4	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งทางบริหาร.....	29
5	ค่าร้อยละของข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ในโรงเรียน และการเปรียบเทียบสัดส่วนของข้อมูลและสารสนเทศ ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ (P_1) กับขนาดกลางและขนาดเล็ก (P_2) จำแนกรายข้อ.....	30
6	ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกรายข้อ.....	44
7	ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความเชื่อถือในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกรายข้อ.....	53
8	เปรียบเทียบความต้องการในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลางและขนาดเล็ก จำแนกรายข้อ	66
9	เปรียบเทียบความต้องการในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศของหัวหน้าสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลางและขนาดเล็ก จำแนกรายข้อ.....	78

ตารางที่

10	เปรียบเทียบความต้องการในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศของผู้ช่วย ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลางและขนาดเล็ก จำแนกรายชื่อ	90
11	เปรียบเทียบความต้องการในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศของ ผู้ช่วยฝ่ายธุรการของโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลางและขนาด- เล็ก จำแนกรายชื่อ	102
12	เปรียบเทียบความต้องการในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศของ ผู้ช่วยฝ่ายปกครองของโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลางและ ขนาดเล็ก จำแนกรายชื่อ	114
13	เปรียบเทียบความต้องการในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศของ ผู้ช่วยฝ่ายบริการของโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลางและขนาด เล็ก จำแนกรายชื่อ	126
14	ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ	138
15	ลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	139
16	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ ที่ผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาต้องการ	140
17	ลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ต้องการ	141
18	ปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเคยประสบในการใช้ข้อมูลและ สารสนเทศ	142